

fase van de Nederlandse artsenopleiding zich essentieel onderscheidt van de in Duitsland toegepaste methode, waarbij het „praktische jaar” („einjährige Tätigkeit als Pflicht-assistent und eine dreimonatliche ärztliche Tätigkeit auf dem Lande”) niet aan het artsexamen voorafging, maar daarop volgde. Het Duitse artsdiploma gaf pas recht tot vestiging nadat daarop door de bevoegde autoriteit, aan wie de bewijsstukken dienaangaande moesten worden overgelegd, op het diploma was aangetekend, dat aan deze vereisten was voldaan.

Het antwoord op deze vraag is in zoverre bevestigend, dat de Duitse „Pflichtassistent” wel „echt” mocht „waarnemen” en dat dit *op papier* aan de Nederlandse assistent-arts niet geoorloofd is. Maar dat is „slechts” een „supervisie-kwestie”, waar leren verantwoordelijkheid dragen (een zekere mate van) zelfstandige uitoefening van geneeskunst onvermijdelijk maakt en de ideale „supervisor” zijn „junior” net zoveel „zelfstandigheid” niet alleen zal toestaan, maar ook van hem zal *eisen* als zijn jonge benen (volgens de supervisor) kunnen en derhalve moeten dragen, wil de assistent-artsenstage vrucht dragen.

De ideale „supervisor” heeft binnen een week in de gaten aan welke assistent-arts hij bij wijze van spreken „alles kan overlaten” (omdat hij geen onverantwoorde risico's neemt en „tijdig aan de bel trekt”) en aan wie niets.

10. Bij wijze van „naschrift” een vraag: is de aanduiding „assistent-arts” eigenlijk wel juist? Moet het niet „arts-assistent” zijn?

Welke „apothekersassistente”, die zich zelfstandig als drogist vestigt, noemt zich niet gaarne „assistent-apotheker”? Ja, zal men zeggen, maar „doktersassistente” dan? Het geheim zit in die „S” achter dokter en apotheker, die men achter „arts” niet kan plakken.

Een „arts-assistent” is geen arts (een „artsS-assistent” zou men zeker niet als bevoegdheidsaanduiding aanmerken); daarentegen is taalkundig een „assistent-arts” wel een bevoegdheidsaanduiding, die dan ook — als men hem uitdrukkelijk onbevoegd wil verklaren zelfstandig enige geneeskundige handeling te verrichten (= geneeskunst uit te oefenen) — kennelijk in strijd is met art. 3 van de wet op de uitoefening van de geneeskunst van 1 juni 1865, Stbl. 60, luidende: „Alleen de geneeskundige mag binnen de grenzen zijner bevoegdheid in het openbaar aankondigen, dat hij de geneeskunst uitoefent, of een titel voeren, die hem aan het publiek als geneeskundige aanwijst.” Zonder enige twijfel zal het publiek de jonge „arts-assistent”, die bij een „spoedgeval” (EHBO, barende) arriveert — omdat „de oude dokter” voor een ander spoedgeval „uit” is — zeggende „ik ben de assistent-arts van Dr. . . .” als bevoegd geneeskundige aanmerken en terecht.

De titel „assistent-arts” duidt derhalve aan, dat men te maken heeft met iemand die *binnen de grenzen van zijn bevoegdheid* (in casu onder supervisie) (de) geneeskunst uitoefent, en wijst hem aan het publiek als geneeskundige aan. Men bedenke, dat het genoemde art. 3 van de wet op de uitoefening van de geneeskunst ook van toepassing is op de tandartsen en vroedvrouwen. Misschien zou SHAKESPEARE zeggen „what's in a word?” (name).

Knegsel, mei 1969

Dr. Mr. Dr. W. SCHUURMANS STEKHOVEN

## BERICHTEN BUITENLAND

### Afrika

**Zwartwaterkoorts.** — In een editorial van het *British Medical Journal* (16 aug. bl. 372) wordt medegedeeld dat zwartwaterkoorts in Afrika in frequentie toeneemt, ook in

streken waar ze nagenoeg niet voorkwam. DUKES e.a. hebben in Centraal-Afrika een aantal patiënten met hemodialyse behandeld. In bijna alle gevallen bleek deze uitstekend te werken. De oligurie verdween bij één patiënt pas na 33 dagen, bij een andere na 21 dagen. Zonder de hemodialyse zouden deze patiënten ten dode opgeschreven zijn geweest.

### Groot-Brittannië

**Geboorte en sterfte van immigranten.** — In een antwoord op een vraag betreffende geboorte- en sterftecijfers bij immigranten zei de minister van sociale diensten dat jaarlijks in Groot-Brittannië 35.000 kinderen van deze groep geboren worden, terwijl er 5.000 mensen van overlijden. Dit hangt samen met de leeftijdsopbouw van de groep: de immigranten zijn duidelijk jonger dan de gemiddelde bevolking van Engeland. De vruchtbaarheidscijfers bij de immigrantenvrouwen liggen ongeveer  $\frac{1}{3}$  hoger dan bij Engelse vrouwen. De sterfte per leeftijdsgroep is gelijk aan die van overeenkomstige groepen in Engeland. (*Med. Offr.*, 8 aug. bl. 97.)

**Voedselbismengingen.** — In een editorial van het *Lancet* (16 aug. bl. 361) wordt een indruk gegeven van al hetgeen de mens bij zijn normale voedsel te slikken krijgt aan — intentioneel dan wel toevallig — toegevoegde stoffen. Gemiddeld „consumeert” een inwoner van Engeland drie pound chemische substanties die geen normale bestanddelen zijn van het voedsel. Tot deze substanties behoren conserveermiddelen, kleurstoffen, zoetstoffen, die bewust toegevoegd zijn; voorts insecticiden, antibiotica, en producten van schimmelmetabolisme (mycotoxinen), die niet-intentioneel zijn toegevoegd. Het aantal bekende additiva overschrijdt de 20.000. Sommige zijn in minimale hoeveelheden aanwezig, andere echter in hoeveelheden die bij dieren dodelijk zouden zijn. Sommige insecticiden worden in de vetreservoirs van het lichaam opgeslagen en blijven daar lange tijd liggen; men weet niet precies wat er mee gebeurt. In de loop der jaren werd in het vet van overledenen steeds meer dicofaan (DDT) aangetroffen; in de Verenigde Staten bedroeg in 1950 het gehalte 5,3 parts per million, in 1962 was dit verdubbeld: 10,3 ppm.

**Paramedische beroepen.** — Volgens het jaarrapport 1968/69 van de Council for Professions Supplementary to Medicine waren op 1 juni van dit jaar 32.929 beoefenaren van paramedische beroepen ingeschreven tegen vorig jaar 31.577. De verdeling over de beroepen was als volgt: 4.604 chiroprodisten, 764 diëtisten, 6.382 medische laboranten, 2.984 arbeidstherapeuten, 9.808 fysiotherapeuten, 7.459 röntgenassistenten, 315 heilgymnasten. (*Brit. med. J.*, 16 aug. bl. 423.)

**Verslaving.** — In het Verenigd Koninkrijk waren in 1968 bij het Home Office 2.782 lijdens aan verslaving bekend, dat is 61 pct meer dan in 1967, toen er 1.729 geregistreerd waren. Verslaafd aan heroïne waren 2.240 personen, dat is 72 pct meer dan de 1.299 van 1967. Vooral jongelui van omstreeks 20 jaar leden hieraan. In 1968 zijn er 4.243 veroordelingen geweest wegens vergrijpen tegen de Dangerous Drugs Act van 1965 en 2.957 wegens vergrijpen tegen de Drugs (Prevention of Misuse) Act van 1964; in beide gevallen waren de aantallen veel groter dan het jaar tevoren. (*Brit. med. J.*, 16 aug. bl. 423.)

### Italië

**Poliomyelitisbestrijding.** — In de jaren 1958 tot 1963 werd in Italië uitgebreid geïmmuniseerd met het Salk-vaccin. Dit bleek echter op de frequentie van verlammingen